

Večernik

Leto IV. (XI.), štev. 19

Maribor, petek 25. januarja 1930

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno, prejemani v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddalek »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Z londonske konference

BANKET NA ČAST DELEGACIJAM, — TARDIEU O MIROLJUBNO-
STI IN PRIPRAVLJENOSTI FRANCIJE ZA OMEJITEV OBOROŽE-
VANJA NA MORJU.

LONDON, 24. jan. Londonski župan je priredil včeraj na čast v Londonu zbranim članom posameznih delegacij razorožitvene konference slav nosten banket, ki se ga je udeležilo nič manj kot 750 oseb. Na pozdravni nagovor lordmajorja se je zahvalil francoski ministrski predsednik Tardieu, ki je opozarjal na zaupljivost, s katero so se posamezne delegacije lotile velikega dela razorožitve na morju. Posebno francosko delegacijo navdaja resna želja, da odgovori na stavljena vprašanja odkritosrčno, da bo imela konferenca popoln uspeh.

LONDON, 24. jan. Francoski ministrski predsednik Tardieu je včeraj

izjavil, da je reparacijsko vprašanje med zavezniki na eni in Nemčijo na drugi strani končno urejeno. Sporazumno zaupanje med velevlastmi, ki so podpisale haaški protokol, je najboljšje jamstvo za neoporečno izvedbo sklenjenih dogovorov. Francoska delegacija se je na londonski pomorski razorožitveni konferenci postavila na stališče, da je Francija v svojih miroljubnih stremeljenih trdno odločena, da zniža svoje bojne sile na morju do meje varnosti. V ostalem pa bo Francija še bolj omejila svoja bojna sredstva na morju, ako bi se tudi druge države odločile za enako rešitev.

Uladni načrt o socijalnem zavarovanju v Franciji

PARIZ, 24. jan. Na včerajšnji seji poslanske zbornice je minister Loucheur zagovarjal vladni načrt o novem socijalnem zavarovanju, proti kateremu je začela opozicija srdit boj in zlasti navaja, da bo imela odobritev tega načrta za posledico podraženje življenjskih potrebščin. Novi socijalno-politični uradi bodo imeli skupno 1200 uradnikov, vendar so korigirani socijalnega zavarovanja za državo nepregledni. Končno je predlagal Loucheur, da naj zbornica nadaljuje posvetovanja do 7. februarja. Predlog vlade je bil sprejet.

Poslanik Dučić odpotoval v Kairo

BEOGRAD, 24. januarja. Davi je odpotoval znani srbski književnik Jovan Dučić, ki je bil imenovan za poslanika v Kairo, v Egipt. Snoči so mu priredili prijatelji slavnostno odhodu z banketom.

Beograjska korupcijska afera

BEOGRAD, 24. januarja. Danes bi se morala vršiti pred prvo instanco razprava o tožbi radi obrekovanja proti bivšemu beograjskemu podžupanu Kostu Jovanoviću, ki je očital občinski upavi težke korupcijske slučaje. Razprava je bila iz formalnih razlogov odgodena in je dobil preiskovalni sodnik naročilo, da naj pripravi nov material. Jovanovića brani 14 odvetnikov.

Gibanje komunistov na Kolaarskem

SOFIJA, 24. jan. Kljub strogim odredbam policije in številnim aretacijam je zaznamovati naraščanje komunističnega gibanja. Komunisti imajo neprestano tajna zborovanja in vpriparjajo škandale. V nedeljo je neki duhovnik v cerkvi ostro obsojal proticerkveno in protiversko propagando v Rusiji. V tem trenutku je udrla v

mного idej, ki so se zdele, da so utopije, je že postala realnost. Tako lahko postane realnost tudi ta, tembolj, ker žalostne današnje prilike govore njej v prilog.

cerkev več komunistov, ki so pričeli vpiti, da so vse trditve duhovnika izmišljene. Ko je nastopila policija, so pobegnili. Na dan obletnice smrti Karla Liebknechta so priredili komunisti v številnih gostilnah zborovanja in nalepili po zidovjih komunistične propagandne letake. Policija je priredila pogon po mestu in aretirala 18 oseb. Na več krajih je prišlo tudi do spopadov s komunisti in je bilo na obeh straneh več ranjenih.

Gandhi o boju Indije za neodvisnost

LONDON, 24. jan. Vodja indijskih nacionalistov Gandhi je izjavil poročevalcu »Daily Expressa«: »Veliki boj v Indiji, ki ga hočem voditi nektravo, se neposredno bliža. Dogodki so popolnoma odvisni od angleške vlade. Pod nobenimi pogoji se ne bomo niti sedaj niti kasneje udeležili nobene konference, razen, ako bo sklicana samo za to, da razpravljajo o popolni ločitvi Indije od Velike Britanije. Minuli so časi, ko bi sprejeli tudi manj kakor to. Razporeženje v indijskem narodu je zelo vznemirljivo. Vendar pa upam, da bo zmogala razsodnost nad nasiljem. Ako pa bo pri bojkotiranju britanske uprave proti moji volji prišlo do prelivanja krvi, bo padla vsa odgovornost za to vsekakor na angleško vlado.

Smrt lorda Esherja

LONDON, 24. jan. Včeraj je umrl tu v 78. letu starosti lord Esher, eden najbolj intimnih prijateljev pok. kralja Edvarda VII. Pokojnik je igral v zadnjih desetletjih v dvornem in političnem življenju Velike Britanije veliko vlogo za kulisami. Med vojno je bil zaupnik lorda Kitchenerja. Lord Esher je dosledno odklanjal vsako visoko državno službo in je zapustil Britanskemu muzeju dragocene spomine o prvi perijodi angleškega vojevanja v svetovni vojni, toda s pogojem, da se smejo objaviti šele po l. 1981.

TIRANA, 24. januarja. Albanska brzojavna agentura proglašala grške vesti o uporu v južni Albaniji proti vladi za popolnoma izmišljene in tendenciozne.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

Petek, 24. januarja ob 20. uri »Cvrček za pečjo«. Gostovanje Hudožestvenikov.
Sobota, 25. januarja ob 15. uri »Krog s kredom«. Dijaška predstava. Dijaške cene.

Nedelja, 26. januarja ob 15. uri »Orlov«. Kuponi. — Ob 20. uri »Radikalna kura«. Kuponi.

Ponedeljek, 27. januarja. Zaprto.
Torek, 28. januarja ob 20. uri »Radikalna kura« ab. A. Kuponi.

Celjsko gledališče.

Sobota, 25. januarja ob 20. uri »Siro-maštvo ni sramota«. Gostovanje Hudožestvenikov.

Dijaška predstava v marib. gledališču. Prihodnja dijaška predstava bo v soboto, 25. tm. ob 15. uri. Vprizori se eno najlepših dramskih del sodobne literature Klabundova kitajska igra »Krog s kredom«, ki pomeni eno najsijajnejših vpri-zoritev poslednjih marib. gledaliških sezon. Cene 2—7 Din, tako, da si predstavo lahko ogleda pač vsak dijak.

Čurček za pečjo

(K današnji predstavi v gledališču.)

I. slika. V hiši izvožčka Piribingla. Njegova žena Malutka čaka nestrpljivo na moža. Tiho življenje simbolizira cvrček za pečjo. Džon pride z nekim starim gluhim neznanecem, ki ga je zaprosil za prenočišče. Kaleb, star izdelovalec igrača, pride po stvari, katere je bil prinesel Džon iz mesta za njegovega gospodarja Tekltona. Kmalu se pojavi tudi ta in pokvari razpoloženje v hiši. Povabi Džona na svojo gostijo z mlado Mej Filding in je ozlovoljen, ko Džon to vabilo odbije. Med njunim pogovorom je neznanec razkril svoje lice in se pokazal Melutki, ki spozna v njem svojega tovariša iz mladih let.

II. slika. Soba pri Kalebu. Kaleb govori s svojo slepo hčerko Berto, kateri vedno laže o svojem razkošnem življenju in o baže krasnem in mladem Tekltonu, v kateri se Berta rabi tudi zalubi. Nastopi Teklton in izjavi Berti, da se bo danes poročil z Mej Filding in prosil, da sme zvečer priti z njo na obisk. Berta vsa razočarana zajoče.

III. slika. Večer pri Kalebu. Malutka sklene, da razdvoji novi zakon. Džon zopet pripelje neznanega starca in prosil Kaleb, da sme starec prenočiti. Med tem ko igra Džon s starim Fildingom na karte, ima Malutka s starim sestane pri oknu. Teklton to opazi skozi okno in opozori Džona. Ta ves nesrečen zbeži domov.

IV. slika. Pri Džonu. Džon sklene s svoji ljubosumnosti ubiti starca. V pečji se nenadoma pojavi cvrček glas, ki pripoveduje presenečenemu Džonu, kako zvesta ženica mu je Malutka. Džon zaspri pri pečji. — Napoči jutro in pojavi se Teklton. Džon mu pojasni, da ni čudno, če mu žena ni zvesta, ko je vendar on star, ona pa mlada. Zato sklene sam, da jo pusti. Vse to pa je slišala Malutka. Prosi Džona, da počaka samo eno uro. Pride Kaleb s slepo hčerko in ji pove resnico: Teklton je v resnici star in zloben; lagal sem ti, da bi ti življenje prikazal lepše! Malutka je med tem pripravila staremu presenečenje: v tem trenutku se čuje izza odra glas in pojavi se mlad mož z Mej. Kaleb spozna v njem svojega sina in vse se poravnava v splošno zadovoljnost.

Pacifizem tudi v reševanju ekonomskih problemov

Po vojni so se pojavile mnoge velike ideje, nastale iz izkušnji v vojni in njenih posledic. Mnoge so že oživotvorjene, mnoge se še bore z zaprekami, ki se jim nastavljajo, ker po vojna generacija še ni dorasla za ideje, ki so se porodile v duhu dalekovidnejših in praktičnejših ljudi sedanjosti. Vendar pa tudi največji skeptiki ne morejo več zanikati, da se v svetu poleg nove politične pojavlja tudi nova ekonomska ureditev. Predlogi o razoroževanju, o ukinitvi carinskih barikad, o mednarodnem sodelovanju velikih industrij, o veliki mednarodni banki, ki naj regulira gibanje kapitala: vse to skupaj in še mnogo drugih pojavov je ena sama velika manifestacija želje po političnem in gospodarskem miru.

Prehajamo v novo zgodovinsko fazo. Govori se o evropski federaciji kakor o stvari, ki je praktično izvedljiva. Bližnja bodočnost bo odkrila nove možnosti za reševanje teh problemov, ki bodo prej ali slej postali realnost. Tudi vprašanje enotne in stabilne valute ali monete si pridobiva vedno nove pristaše, zlasti tudi v najvišjih finančnih krogih sveta. Že med l. 1926. do 1928. se je vršila pod avspicijami vlade Zedinjenih držav anketa, koje naloga je bila stabilizacija cen, odnosno kupne sile monete. Od takrat naprej se bavi z vprašanjem stabilne monete poseben odbor, sestojec iz prvih finančnikov in industrijalcev sveta. Za akcijo se je pričelo zanimati tudi Društvo narodov, tako da dobiva akcija vedno bolj značaj političnega pokreta, kakor je to vsikdar, ako kakšno ekonomsko ali finančno vprašanje zavzame širok obseg in zahteva za svoje oživotvorenje meddržavno in mednarodno sodelovanje. Izkušnje s novoinimi monetarnimi revolucijami in z močnim razvrednotenjem zlata so vodile do ideje, da se uvede stabilna moneta. Te revolucije so rušile ne samo denarni trg, ampak tudi socijalno, politično in ekonomsko ravnotežje narodov.

Poskus uvedbe stabilne monete bo nedvomno pospešila ustanovitev mednarodne reparacijske banke. Naloga banke se ne bodo omejevale samo na reparacijska plačila, ampak bo to obnem banka za kompenzacije. Prišakovati je kot plod njenega delovanja stabilizacija tečajev in kupne moči monete. Mnogi si banko že danes zamišljajo kot »federalno banko zedinjenih držav Evrope« ali kot svetovni kartel za produkcijo monete in za kredite ki naj garantira stabilnost kupne moči.

O akciji se v svetovnem časopisju zadnji čas mnogo razpravlja. Akcija je šele v povojjih, ni pa dvoma, da se bo nadaljevala. Drzno bi bilo, v naprej trditi, da bo uspela. Toda

Naše prireditve

GLEDALIŠKE PREDSTAVE. — KONCERTI IN ZABAVE. — OBČINSTVO. — FRAZA O DOLŽNOSTIH OBČINSTVA. — ZA SISTEM IN ŠTEDNJO!

Svoječasno smo v našem listu spregovorili odkrito besedo o naši slovenski maniji po ustanavljanju vedno novih društev in o nepotrebnem in kvarnem cepljenju sil, in zdi se, da so naše tam izražene misli naše vsesplošno odobravanje. Ker pa stojimo ravno sedaj v času, ko najbolj cvetejo najrazličnejše zabavne, kulturne in druge prireditve, se nam zdi potrebno spregovoriti nekaj besed tudi o teh, predvsem že zaradi tega, ker smo po enem zadnjih slabo obiskanih koncertov čitali v nekem dnevniku običajno stereotipno jadikovanje, da naša javnost nima dovolj zanimanja za take kulturne prireditve in naj bi se v tem oziru »poboljšala«. Pisec se pri tem najbrže niti zavedal ni, da je ponovil že tisočkrat porabljeno frazo, podobno oni nemškega armadnega poveljstva za časa svetovne vojne, »in Westen nicht neu«, po kateri je Remarque napisal svoj znani roman. Dejstvo je od te fraze namreč popolnoma različno in treba je, da si to tudi enkrat za vselej in brez prikrivanja povemo: zabav, raznih kulturnih prireditev itd. je pri nas mnogo preveč in veliko od teh jih je tudi brez stvarne upravičenosti.

Slovenski Maribor je pred vsem mesto nižjega in srednjega sloja. Kapitalistov in sploh dobro situiranih meščanov Slovenici nimamo, v kolikor jih pa imamo, se za razne kulturne prireditve ne brigajo, saj jih še v gledališču nikdar ne vidimo. Vse društvene, prosvetno in kulturno delo in vse posejanje prireditev, koncertov, gledališča itd. sloni tedaj na ramenih srednjega sloja, katerega večino zopet tvori slabo situirano uradništvo, privatno in državno. Od tega pa moramo odšteti še večji del tega sloja, ki se v javnosti sploh nikjer ne udejstvuje, niti aktivno niti pasivno. In naposled nam ostane le še neznatna peščica ljudi, ki so naša edina kolkortoliko stalna »publika« v gledališču, v koncertni dvorani in na prireditvah društev. Ta maloštevilna »publika« pa je po svojih denarnih močeh tudi skrajno omejena in prenese tudi samo toliko in ne več. Če je v gledališču, ne more biti na koncertu in če je na koncertu, ne more biti na zabavi. Tu tedaj ne more pomagati nobena kulturna, narodna, patriotična, socialna ali druga zavest in tudi ne »vzgoja«.

Ker se tedaj naše občinstvo ne more prilagoditi prireditvam, se morajo nujno prireditve prilagoditi občinstvu. Najvažnejši naš kulturni zavod je brez dvoma gledališče in v prvi vrsti je tedaj potrebno, da skrbimo za to, da se z nepotrebno konkurenco raznih prireditev ne oškoduje ali celo ubije. Za gledališčem prihaja Glasbena Matica kot središče našega glasbenega življenja in zato bi morali biti njeni koncerti vsej javnosti

najvažnejši. Dolžnost Glasbene Matice pa je na drugi strani, da priredi vsako leto le toliko koncertov, kolikor jih Maribor prenese, ne več. Vsako forsiranje je njej sami v škodo. Še večja pa je njena dolžnost pri izbiranju programa, posebno še pri sklepanju dogovorov s tujimi umetniki in zbori. Ker je možnost prirejanja koncertov številčno omejena, je treba poskrbeti za to, da ta manco nadomesti kvaliteta. Zato naj bi se od tujih pevcev, godbenikov in zborov vabili v Maribor zares samo le prvovrstni, taki, ki stoje po svoji umetnosti nad našimi in ki morejo vzgojno vplivati na domače pevce, godbenike, zборе in na občinstvo. Vse, kar je povprečnega, nam enakega ali celo še slabšega, naj se v Maribor ne vabi. Taki nastopi samo razočarajo in občinstvo odbijejo, in posledica je potem slab obisk in deficit.

Kar se pa zabavnih prireditev tiče, naj bi se ne prirejele istočasno na raznih krajih, ker je potem gotovo, da mora ena ali druga denarno propasti. Slovenski Maribor nima dovolj občinstva, da bi mogel napolniti istočasno zabavo v dvorani »Uniona«, v Narodnem domu ali še kje drugod. Mimo tega pa je tudi treba, da prirejejo zabave le ona društva, ki so zares občega pomena in ki zares lahko apelirajo na narodno, kulturno, socialno ali humanitarno dolžnost javnosti, da jih podpira. Kako in koliko se je v tem oziru v Mariboru grešilo in se še greši, dokazuje najbolj to, da prirejejo zabave že vse mogoče nepomembne organizacije, ki se sklicujejo na svojo velikansko in vseobčo dozdevno važnost in apelirajo na bogsigavedi kakšno dolžnost javnosti, da jih poseti, čeprav do tega nimajo prav nobene pravice. Zato je pač že skrajni čas, da se tako zlorabljanje neha in da se s tem v zvezi neha tudi uporabljanje in zlorabljanje fraze o »nezavednosti« in »nevzgojenosti« občinstva in sploh javnosti. Ona društva, ki pa zabave prirejejo, naj naposled poskrbijo tudi za to, da bo postrežba solidna in točna in da cene ne bodo pretirane. Kajti nobena še tako velika važnost namena ne more opravičiti društva do tega, da bi obiskovalcem prireditve nudilo n. pr. slaba vina za drag denar, ko lahko v gostilni dobijo boljše bolj poceni. Manija prevelikega prirejanja zabav in neupravičenega sklicevanja na vse mogoče dolžnosti občinstva se mora tedaj nehati in prirejanje zabav mora postati prav tako ekonomično in možno, kot pri dejanskemu stanju prilagojeno, kakor prirejanje raznih kulturnih prireditev. Čas, v katerem živimo, je silovito dvignil vrednost denarja, zato je tudi dolžnost nas Slovencev in Mariborčanov, da štedimo!

za društvo mrtvi. Nekaj čisto družega so pa resni pevci. To so namreč tisti, ki iščejo samo lepoto pesmi, prospeh svojega zbora in način, kako bi ga dvignili v oči publike in mu zagurali njeno naklonjenost. Vse društveno delo takih pevk in pevcev je pravzaprav posvečeno samo publiki, najsi je potem že domača ali tuja. Zanje ni menda večje sreče, ko videti od notranjega navdušenja žareče oči. Taki trenutki bogato poplačajo pevce vse dolge pevske vaje, samo njim znane napore in vsi srečni so s publiko, kateri so pripravili ta trenutek užitka. Pevec živi samo publiki, kar bi naj tudi ona upoštevala! Ali je potemtakem preveč povedano, če se tudi od nje zahteva, da svojim pevcem eden ali dva večera posveti v letu? Zdaj je čas plesov, veselice in razkošnosti, in baš zdaj dokončavajo tudi naši zbori svoje veliko zimsko delo. Publika, ne pozabi nanje, ko te kličejo na svoje polje, da ti pokažejo sadove težkega kulturnega dela! Prva te vabi Glasbena Matica na dan 3. februarja, ko bo proslavljala stoletnico rojstva dr. Benjamina Ipavca in med drugim pela tudi najljubše njegove pesnice. **Pukovnik Dedinac Gjorgje iz 45. pešp.** davače u nedelju 26. ov. m. četrdesetodnevni pomen svojji rano preminuloj supruzi Radmili — u 11. časova na pobreškem groblju. —

Sporod pri večerni svetosavski proslavi. Himna, 1. Glinka: Življenje za cara, overtura; 2. Foerster: Večeri ave, Dev: Na poljani; Novak: Oj mili gorski kraju; Juvanec: Alons enfants — izvaja moški zbor »Drave«; 3. Leopold: Fantazija na ruske narodne pesmi; 4. Moszkovski: Serenada, Točke 1, 3, in 4 izvaja godba »Drave«. Po koncertu ples. —

Pevci in publika.

Komaj se vrnejo pevci iz svojih dopustov in srečno preživeli počitnic, jih že kličejo društvena vodstva na novo trudapolno delo, in če hočemo biti odkritosrčni: pravi pevci in pevke že sami težko čakajo na prvi sestanek in nove pevske vaje. Očarani od krasnih melodij in slikovitih nastopov, častnih turnej in veselih izletov, se stari gardi začetkom vsakega leta pridruži tudi nekaj novih sil in dobrodošlega naraščaja. Je to zrnje, iz katerega poganja bodočnost vsakega zbora. Seveda ni to vse sama zlata pšenica, med njo je pomešano precej ljulike t. j. takih članov, ki si predstavljajo društveno delo kot brezskrbno zabavo, kot najlepšo priliko, da ubijejo neskončne zimske večere, da navežejo nove niti poznanstva, dobijo veselo tovarišijo in zapojejo skupno pri časi dobrega vinca itd. Taki člani že po prvih dveh vajah zvrše svoj članski samomor in so

Mariborski in dnevni drobiž

Novi minister javnih del.

Mesto nedavno umrlega ministra javnih del g. inž. Stevana Savkovića je bil včeraj imenovan ministrom g. Filip Trifunović, načelnik tehniškega oddelka drinske banske uprave.

Iz sodne službe.

Za sodnika v Dol. Lendavi je imenovan g. dr. Stanko Grmovšek, sodnijski pripravnik v Mariboru. Novi sodnik je sin šolskega nadzornika g. Miloša Grmovška v Slovenjgradcu in je bil v Mariboru zelo priljubljen. —

Podržavljenje ljubljanske deželne bolnice.

Vrhovni zakonodajni svet je sprejel včeraj zakon o bolnišnicah, ki določa med drugim, da bo odslej naprej v državi 10 državnih bolnišnic in sicer: v Beogradu in po ena v vsaki banovini. V dravski banovini preide torej v državno upravo deželna bolnišnica v Ljubljani. V državno upravo preidejo obenem tudi vse blaznice. Vse druge bolnišnice bodo oskrbovale banske oz. občinske uprave.

Pisatelj Anton Leskovec †.

V ljubljanski splošni bolnici je preminul včeraj na posledicah želodčne operacije g. Anton Leskovec, vodja davčne uprave v Radovljici, mnogo obojavljani slovenski dramatik. Star je bil komaj 38 let. Rodom iz Škofje Loke je končal gimnazijo v Kranju, pravne študije pa v Pragi. V svetovni vojni se je kot dobrovoljec boril na solunski fronti, po prviru pa je stopil v finančno službo. Do 1. 1927 je služboval v Mariboru, nakar je bil imenovan za vodjo davčne uprave v Radovljici. Njegova drama »Dva bregova«, ki so jo igrali v Ljubljani in Mariboru, je dosegla velik uspeh in je zbudila splošno pozornost občinstva. Knjigo je kasneje založila Tiskovna zadruga v svoji zbirki »Oder«. Vrh tega je Leskovec objavil v »Dom in Svetu« dramo »Tomaž Plevnar« in »Kraljičina Harris«. Z njegovo prerano smrtjo smo vsekakor izgubili Slovenci talent, ki je še mnogo obetal. —

Gostovanje Hudožestvenikov.

Po včerajšnjem triumfalnem uspehu v Dostojevskega težkem psihološkem komadu se vrši nočjo gostovanje Hudožestvenikov z izbornim oderskim komandom Dickensovim »Cvrčkom za pečjo«. Kdor še nima vstopnice, naj si jo pravočasno preskrbi. —

Novi ustanovni člani Aerokluba v Mariboru.

Kot dobrotnika s prispevkom po 1000 Din, sta pristopila Aeroklubu gospa Angela dr. Juvanova, soproga mestnega župana, katera je preteklo nedeljo kumovala pri krstu prvega privatnega športnega letala v naši državi, ki je, kakor znano, last trgovca Jos. Moravca, in Splošna stavbena d. d. na Teznu pri Mariboru.

Za utrjevanje jugoslovenske ideje.

»Politika« javlja, da so imeli te dni dijaki beogradskega vseučilišča daljšo konferenco, na kateri so sklenili, da se bo ustanovil jugoslovenski akademski klub. Cilj kluba bo širjenje in utrjevanje jugoslovenske ideje in boj proti vsakemu partizanskemu in plemenskem delovanju na vseučilišču. V pravilih se povdara, da stoji klub na stališču »polne koncentracije jugoslovenskih narodnih sil«. Novi klub bo imel v Beogradu isto nalogo, kakor v Zagrebu Jugoslovenska akademska čitalnica. —

Knjigovodski in kalkulacijski tečaj za stavbne obrtne v Ljubljani.

Na željo prijavitelcev je trgovska zbornica sklenila, da se knjigovodski in kalkulacijski tečaj za stavbne obrtnike vrši v skrajšanem roku od 10. do 21. februarja mesto od 3. do 28. februarja. Zato pa se bodo vršila predavanja vsak dan izvzemši soboto in nedeljo od 15. do 18. ure. Predavatelji bodo g. prof. Iv. Modic, stavbenik Ivan Ogrin in tesarski mojster Fran Raškar iz Ljubljane. Tečaj se bo vršil v poslopiju tehniške srednje šole v Ljubljani. Pouk se prične v ponedeljek 10. februarja in se prijavitelci pozivajo, da se točno ob 14.30 uri zglase v predavalnici imenovanega zavoda. — Ker je nekaj mest še praznih, je mogoča še naknadna prijava, toda najkasneje do 5. februarja.

Nabiranje članov kmetijske družbe v Ljubljani.

Na željo številnih podružnic, ki še niso mogle pobrati članarine za leto 1930 od vseh priglasičenih članov, je glavni odbor za letos izjemoma podaljšal prejšnji rok do 15. februarja. S tem je mogoče pristopiti k družbi tudi takim kmetovalcem, ki dosedaj še niso imeli prilike poravnati te svoje obveznosti. — Članarina znaša za leto 1930 le 20 Din in je ta znesek obenem naročnina za »Kmetovalca«. Načelnikstva so dolžna, da nemudoma poberejo članarino od zamudnikov in jo pošljejo družbi. Ne smejo odkloniti nobenega novega člana, ki se je za to priglasičil. Vsak seznam mora biti potrjen od županstva, da odgovarjajo redni člani § 5. državnih pravil. Vsi bivši člani zamudniki se pozivajo, da takoj poravnajo članarino pri pristojni podružnici. Vsak zaveden kmetovalec mora postati član Kmetijske družbe, ki je bila zanj ustvarjena in deluje za njegovo koristi. Čim večje število pravih kmetovalcev bo ta zastopala, tem uspešnejše bo njeno delovanje.

Nameravano tihotapstvo tobaka?

Sinoči je v neki gostilni v Vetrinjski ulici bil aretiran 35letni Ivan Polomič iz Gorice v srezu Ljubnik (primorska banovina), ki je imel v košari osem kilogramov cigaretnega tobaka. Pri zaslišanju je izjavil, da je hotel tobak v Mariboru prodati ali zamenjati za staro obleko. Ker pa je imel pri sebi potni list, izstavljen na drugo ime, so ga pridržali v polic. zaporih. Oddati bo najprej srezki upravi fin. kontrole, nato pa še radi potrjenega potnega lista sodišču. Pri njem so našli 6700 Din denarja. —

Obvestilo »Študijske knjižnice«.

Knjižnica ostane v ponedeljek, 27. t. m. zaprta. —

Krajevni odbor društva Rdečega križa v Krčevini.

Redna letna skupščina bo dne 2. febr. ob 10. uri v krčevinski šoli. Dnevni red je naslednji: 1. Otvoritev skupščine. 2. Poročilo predsednikovo, tajnikovo in blagajničarkino. 3. Poročilo nadzornega odbora. 4. Volitev upravnega odbora za 1. 1930. 5. Volitev tročlanskega nadzornega odbora. 6. Slučajnosti, predlogi in nasveti. — K udeležbi vabi člane in one, ki želijo pristopiti, odbor. —

Ivan Grozni

Še nikdar ni bilo v filmu prikazano mračništvo 16. veka, pomešano z vzhodnim mističizmom s toliko silo in dramsko nervo, kakor v tem grandiozn. zgodovinskem delu!

PREMIERA DANES

24. tm. v Grajskem kinu

Prostovoljno gasilno društvo na Pobrežju

ima v nedeljo, 26. t. m. ob 2. pop. v gostilni Rojko redni letni občni zbor. Dobreprošli vsi, ki se zanimajo za delo društva! —

Redni občni zbor sadjarske podružnice v Ptuj

bo na Svečnico dne 2. svečana ob 10. dop. v prostorih župana Brenčiča. — Na dnevnem redu je: poročilo odbora, volitve, poučno predavanje. — Obenem se razdelijo odlikovanja vzornim sadjarjem. —

Za ponedeljkov koncert slovitoga Robesona

vlada v mestu z vsakim dnem večje zanimanje. Predprodaja vstopnic živahno napreduje ter je že precej prostorov zavzetih. Zasukajte si jih pravočasno! — **Glasbeno društvo železničarskih delavcev in uslužbencev v Mariboru** priredi dne 25. januarja v prostorih dvorane »Union« v Mariboru veliki železničarski ples. Godba pod vodstvom kapelnika g. Schönherr-ja. Začetek ob 20. uri, konec zjutraj. Odbor. 174

Velika kavarna. Danes, petek, kabaretni večer. 200

Kako so Slovenci raztreseni po Jugoslaviji?

OD 367 SREZOV V DRŽAVI JIH JE SAMO 59, KJER NI NOBENEGA SLOVENCA.

Predsedstvo ministrskega sveta je izdalo te dni statistični pregled kraljevine Jugoslavije po banovinah, žal s podatki iz l. 1921. Vkljub temu je tudi ta statistika z ozirom na vprašanje, kje vse najdemo v državi Slovence, zanimiva in zato njene podatke v velikih potezah objavljamo.

V **dravski banovini** je bilo povodom ljudskega štetja l. 1921 s slovenskim materinskim jezikom 958.109 oseb, v **savski** 43.468, v **vrbski** 1632, v **primorski** 1108, v **drinski** 3471, v **zetski** 736, v **dunavski** 8027, v **moravski** 1690, v **vardarski** 286, v **Beogradu** 1067, v **Zemunu** 260, v **Pančevu** 143, skupno 1.019.997.

V **savski banovini** ni okraja, kjer bi ne bilo vsaj nekaj Slovencev. V **Zagrebu** jih je 8699. Tudi v **vrbski banovini** je v vsakem srezu po nekaj Slovencev, največ v **banjaluškem** (794), najmanj v **dvorskem** (9). V **primorski banovini** jih je izmed 20 okrajev 7, kjer ni nobenega Slovenca, največ pa jih je v **splitskem srezu** (467), v **mostarskem** (307) in v **travniškem** (158). Zanimivo je, da je v **drinski banovini** od 44 srezov jih samo troje, kjer ni nobenega Slovenca. Največ jih je v **srebreniškem** (1185) in **tuzlanskem** (365). V **zetski banovini** najdemo Slovence v 20 od 32 srezov. Največ jih je v **Kotoru** (263). V **dunavski banovini** so Slovenci povsod razun v 2 od 56 srezov. Največ jih je v **Starem Bečeju** (867), v **Senti** (814) itd. v **moravski banovini** najdemo Slovence v **Nišu** (363), **Zviždu** (611), **Zaječarju** (111). Izmed 40 srezov jih je samo 16, kjer ni nobenega Slovenca. V **vardarski bano-**

vini, ki izkazuje najmanjše število Slovencev, je izmed 46 srezov jih tudi samo 19, kjer bi ne bil vsaj po eden Slovenec. Največ jih je v **Skoplju** (41), v **Strumici** (32), v **Pčinji** (29), v **Podgori** (31), v **Bitolju** (40), v **Štipu** (30) itd.

Vidimo torej, kako naglo se je naš slovenski element razširil po celi državi, zlasti če pomislimo, da ta statistika datira iz l. 1921 in da se je tekom zadnjih 9 let to razmerje še neprimerno spremenilo v smeri vedno močnejše infiltracije cele države s slovenskim elementom. Škoda le, da ne vsebuje statistika tudi podatkov o poklicih vseh teh naših slovenskih ljudi po celi državi.

Nedvomno je, da je poleg naših slovenskih vojakov v raznih garnizijah največ našega slovenskega elementa delavcev, deloma v tovarnah, deloma v gozdovih, rudnikih in tudi poljskih delavcev. Menda ni rudnika v Jugoslaviji, kjer bi ne bilo naših slovenskih delavcev. Nedvomno pa je, zlasti v južni Srbiji, že tudi veliko število slovenskih kolonistov. Naša slovenska zemljica ne nudi vsemu našemu prebivalstvu — že od davnih časov! — dovolj možnosti za zaslužek, odtod neprestana ekspanzija našega elementa, poprej v tujino, v Ameriko, Francijo, Nemčijo, Kanado itd., danes pa v veliki meri v druge dele Jugoslavije, kjer leže še vedno ogromni kompleksi neobdelane zemlje, ki čaka pridnih rok. Nedvomno bo nova statistika, ki se bo — upamo — izdelala že letos, v pogledu slovenske migracije po naši državi nudila še zanimivejše rezultate.

Nove medicinske zanimivosti

ELEKTRIČNO SEGREVANJE MOŽGANOV. — Z ZONDO DO SRCA. — NEVIDNI NAOČNIKI IN UMETNI BOBENČKI.

Na praški psihijatrični kliniki zdravijo kronične bolezni možganov in njihove posledice z ogrevanjem zadevnih možganskih centrov potom električnih tokov visoke napetosti. Ti toki imajo namreč to lastnost, da se izpreminjajo v notranjosti telesa v toploto, s čimer povzročajo, da se ti organi napolnijo s krvjo, kar ima dalekosežne posledice v zdravstvenem oziru. Zdravniki imenovane klinike polagajo na **bolnikovo glavo**, in sicer na določenih točkah, elektrode, spuстиjo tok skozi možgane in učinki so sledeči: hromci morejo zopet hoditi, odrenele mišice so zopet gibljive, grozotne bolečine popuščajo, tresenje celega telesa ali posameznih delov preneha, doslej neozdravljive bolezni, kakor spalna bolezen in božjast, izginejo. Pri vsem tem je tako zdravljenje brez vsake nevarnosti, brez bolečin in imajo pri tem bolniki celo prijeten občutek. Učinkovitost je ta metoda pri vsaki starosti in sta ozdravila na omenjeni kliniki 68letni starček in 15letni deček. Lajk čuje take vesti kot nekake čarovnije, a je ta način zdravljenja danes praktično docela preizkušen in znanstveno utemeljen.

Srce je omi silno važni organ v človeškem telesu, ki je bil doslej za zdravniška skoroda nedosegljiv. Zdravniki so se dovajala srca bodisi potom krvnega obtoka po žilah privodnicah (injekcije), ali pa potom zavživanja, torej vedno v večji ali manjši meri posredno. Dunajskemu zdravniku dr. Forssmannu je prišlo na misel, da bi mogla polzeti gumijasta cevčica, zonda, po žili privodnici naravnost do srca in je napravil prve poizkuse na mrtvecih: poizkusi so se brez vsake težkoče obnesli. Pogumni znanstvenik, ki ni hotel seveda ogroziti nikakega tujega življenja, je napravil potem sliččen poizkus na lastni osebi. Odprl si je žilo privodnico na svojem levem komolcu, vtaknil je v njo cevčico in jo previdno porinil 60 cm navzgor do svojega srca. Bolečin pri tem ni občutil nikakih. Poizkus je napravil v svoji ordinacijski sobi v 2. nadstropju, odlihtel z zondo v srce čez stopnice in ulico v rentgenološki inštitut in se dal

rentgenološko fotografirati — fotografiska plošča predstavlja v tem slučaju najverodostojnejši dokument — na kar je šele izvlekel cevčico iz svojega telesa in prevezal neznatno ranico na komolcu. Vse to se je zgodilo brez najmanjše škode za njegovo zdravje. S tem poizkusom je dokazal, da more zdravnik tudi neposredno do srca in da more dovajati razne medikamente naravnost k srcu in s tem poživiti, da celo na novo uvesti krvni obtok. Ta procedura je posebno primerna, ako srce v svojem delovanju hipno zastane, pri ponesrečeni narkozi, električnih udarcih, živčnem šoku itd., saj pride v tej zadevi izvežban zdravnik v 4 sekundah s svojo cevčico do bolnikovega srca. Bolnik sam ne občuti pri polzenju zonde v telo nikakih bolečin, cevi pomaga na njeni poti naprej krvni obtok sam, pač pa ima rahel občutek toplote in na kašelj ga sili, ko prehaja zonda višino ključnice. Da je ta iznajdba kar največjega pomena pri smrtni nevarnosti vsled motenega delovanja ali celo prenehanega delovanja srca, je izven vsakega dvoma.

Pri kratkovidnosti in daljnovidnosti si je doslej pomagal človek z naočniki, ščipalnikom, lornjonom ali monoklom. Vseučilniška klinika (prof. Heine) v Kielu je izumila nevidne popravilce vida. So to tanke, silno natančno brušene leče, ki jih položi človek naravnost na oko, pod trepalnice, ki jih drže precej tesno na očesno oblo, a se nahaja med steklom in očesom tanka plast solzne tekočine. Taka stekla pomagajo pri dalekovidnih do 15 in pri kratkovidnih do 20 dioptrij. Prednost teh stekel leži v tem, da so nevidna in da ne ogrožajo n. pr. pri padcu ali udarcu očesa, kakor naočniki in ščipalniki, saj jih ravno tako brani lega v globoki očesni duplini, kakor oko samo, imajo pa ta nedostatek, da se jim marsikdo ne more privaditi, da povzročajo vnetja očesnih sluz in glavobol.

Mnogo ljudi ima počen ušesni bobnenček. Ta poškodba je razmeroma jako razširjena in jo povzročajo razni zunanji učinki, udarec, silen pok ob zaprtih ustih, pa tudi vnetje in gnojenje srednje-

ga sluhovoda. Posledica počenega bobnenčka je zmanjšana jakost sluha in možnost, da pride kak tuj trden predmet ali kaka tekočina v notranje uho, kar more postati za človeka usodepolno. Neka nemška tvrdka izdeluje iz posebnega papirja umetne bobnenčke, ki se dajo trajno vložiti v sluhovod. Človek sliši na podlagi tega umetnega bobnenčka mnogo bolje in se sme zopet svobodno kopati, ne da bi se bal, da bi voda vrdla v notranje uho in da bi bilo s tem ogroženo njegovo življenje.

Byrd se purne?

LONDON, 23. januarja. Neki radioamater v Newyorku je prejel z južnega tečaja brezžično brzojavko, da se name-rava Byrdova ekspedicija v kratkem vrtniti, ker se boji, da ne zamrzne v ledu in da bi ji bil onemogočen povratak.

Ponarejevalci stodalarskih bankovcev

Federal Rezerve banka v Ameriki je prišla pred kratkim na sled široko zasnovanemu ponarejanju stodalarskih bankovcev. Domneva se celo, da so bili napačni bankovci več let v prometu kot pravi, ker je njih nepristnost mogoče ugotoviti le z mikroskopom. Preiskave so se vršile v Ameriki in Evropi in so dovedle sedaj v Berlinu do pozitivnega uspeha. Policija je že aretirala enega od razpečevalcev ponarejenih stodalarskih bankovcev in sicer komunista Franca Fischerja, ki je nastopal običajno kot Franc Voigt. Fischer je izročil preteklo jesen berlinski banki Saß & Martini, ki je prešla v last 3 Amerikancev, napačne bankovce. Banka je izvršila nato izplačilo 24.000 mark v stodalarskih bankovcih Nemški banki in je odtam prišel denar v Newyork. Odkod pa pravzaprav izvirajo ponarejeni dolarski bankovci, ki jih je spravil Fischer v promet, pa še sedaj ni dognano.

Oskrunjena romarska cerkev

Dne 20. tm. se je v znani romarski cerkvi Majke božje na Trsatu v opoldanskem času ustrelila pred oltarjem Sv. Antona žena pomorskega kapetana z Reke, Dora Casagrande. Stara je 25 let in je mati 3 otrok. Kaj jo je pognalo v obup, se še ne ve, slutijo pa bedo, ker je mož že deli časa brez posla. To je prvi slučaj samomora v tej starodavni romarski cerkvi in je napravil težek utis na vse prebivalstvo. Cerkev so seveda zaprli in jo bo prišel senjski nadškof dr. Marušič na novo blagosloviti.

Nepismenost v Indiji

Prebivalstvo Indije šteje skoro 319 milijonov duš, od teh je približno 90 odstotkov nepismenih. Čeprav se Anglija silno trudi, da bi zmanjšala nepismenost v Indiji, vendar je dosegla dosedaj v tem pogledu le prav malenkostne uspehe. Dandanes je sicer že na tisoče vaških šol, vendar to število ni v nobenem razmerju s številom prebivalstva. Sedaj ustanavljajo tudi šole za odrasle, v katerih se 16—80 let stari Indijci uče pisati in čitati. Pouk je brezplačen in morajo gojenci prinesiti s seboj le učne pripomočke. Angleška vlada upa končno, da bo z ustanavljanjem šol, s filmi, godbo in s predavanji močno dvignila zanimanje Indijcev za šolo.

Na originalen način zaslužil

je neki reven dijak v Hannoveru na minulo Silvestrovo. Dolgo je mislil, kako bi izkoristil silvestersko razpoloženje meščanov sebi in prid. Končno mu je šnila v glavo prava ideja: kupil si je malega prešička, ga dal v vrečico in nosil »srečo« od gostilne do gostilne. Več ko 10.000 oseb je pobožalo »srečo« in jo potegnilo za uho, dijak pa je pri tem zaslužil 2000 mark (30.000 Din).

V dobi delavskih vlad in razorožitvenih konferenc.

Iz Londona poročajo, da je angleški minister financ Snowden odredil povečanje vojnega proračuna od 2 in pol milijard funtov šterlingov na 3 in pol milijarde.

Sport

Tekme za pokal LNP.

Ljubljanski nogometni podsavez je odredil, da se dne 2. in 9. marca odigrajo tekme v korist blagajne LNP in sicer: v Ljubljani: 2. marca: ZSK Hermes:SK Svoboda, SK Ilirija:ASK Primorje; v Mariboru: 2. marca: ISSK Maribor:SK Rapid, 9. marca SK Železničar:zmagovalcu I. kola; v Celju: 2. marca: SK Olimp:Atletik SK, SK Celje:zmagovalcu I. tekme.

Sankaška tekma ISSK Maribora od-povedana.

Radi neugodnih snežnih prilik je sankaška tekma za prvenstvo mariborskega zimskosportnega podsaveza preložena na 9. februarja.

Smučka tekma SK Dovje-Mojstrana.

Namesto določene kombinacijske smučške tekme za prvenstvo dravske banovine dne 26. t. m. je JZSS odredil, da se bo vršila ta dan medklubska smučka tekma na 18 km v dolini Radovina—Krma. — Važno za tekmovalce je, da je to zadnja smučarska tekma pred veliko mednarodno tekmo, kjer bo dana tekmovalcem prilika, da si izmerijo svoje moči in zaradi pičlega snega v letošnji zimi še pridobijo na treningu. V dolini Krme, kjer se bo vršila ta tekma, je dovolj snega, ter je smuka prav dobra. Prijave s prijavnino 10 Din naj se po možnosti pošljejo na smučarski klub Dovje-Mojstrane, sicer pa naj se oddajo osebno na predvečer po prihodu zadnjega vlaka v hotelu Triglav v Mojstrani.

Nov športni list.

Te dni je izšla v Ljubljani 1. številka novega »Športnega lista«, ki ga izdaja SK Grafika v Ljubljani. List ima raznovrstno vsebino in naj izpolni vrzel, ki jo čutimo že dolga leta po vojni s tem, da prinaša najtočnejše vesti o športu sploh. List izhaja vsak ponedeljek popoldne in se dobiva posamezna številka za Din 1.50 v Mariboru in Glavnji zalogi tobaka na Glavnem trgu in v kolodvorski trafiki.

Mednarodne zimske tekme v Bohinju in na Bledu.

Kakor smo že poročali se vršijo v dneih 30. jan. do 2. februarja velike mednarodne zimske tekme, v Bohinju in na Bledu. Tekem se bo udeležilo 8 držav: Češkoslovaška, Poljska, Rumunija, Nemčija, Francija, Norveška, Avstrija in Jugoslavija, kako važna bo letošnja gorenjska prireditel za vso državo, pričča že dejstvo, da je pokroviteljstvo nad njo prevzel sam kralj Aleksander, dočim so vstopili v častno predsedstvo skoro vsi ministri z ministrskim predsednikom generalom Živkovičem na čelu. Njeg. Vel. kralj in ministri so poklonili za zmagovalce tudi dragocena častna darila.

Tekme se bodo pričele v četrtek 30. t. m., končale pa v nedeljo 2. februarja. Zadnji dan se bo vršila v Bohinju poleg dveh smučarskih tekem na 18 km tudi glavna tekma v skokih, dočim bo na Bledu isti dan velika mednarodna drsatna tekma. Ta dan bo za širšo javnost najbolj zanimiv. Zato bodo vozili na Bled in v Bohinju poleg ojačenih rednih še trije posebni vlaki: iz Ljubljane, Maribora in Zagreba. Za te in tudi za vse druge vlake je dovoljena polovična vožnja v času od 25. januarja do 6. februarja.

ISSK Maribor.

Drevi ob 20. uri seja upravnega odbora v Grajski kleti.

500letnica Device Orleanske

Peto stoletnico znamenitega pohoda francoske nacionalne legendarne junakinje, Jeanne d'Arc, nameravajo v Compiègne, kjer je junaško dekletu postalo žetev svoje brezprimerne hrabrosti, proslaviti v velikimi svečanostmi. Glavni trg bo imel čarobno lice 15. stoletja, hiše in izložbe trgovin bodo okrašene s slikami, ki prikazujejo prizore iz srednjega veka in življenja Jeanne d'Arc. Vse ulice, kjer se bo vršil slavnostni sprevod, bodo veličastno okrašene in bajno razsvetljene. V sprevodu bo na 120 društev z zastavami in v kostumih srednjega veka.

Michel Zévaco

Lukrecija Borgia

Zgodovinski roman

8

»Pijte,« je rekla, s pogledom, ki je zmedel viteza do kraja... »To je vino iz vaše dežele... toda meni ga pripravljajo po mojem posebnem načinu...«

»Moja sestra,« je dejal Cezar smeje, »se zabava s tem, da izmišlja rafinirane izpopolnitve za nasladdo ust... Sladkosnedka je.«

»Da, res sem sladkosnedka,« je dejala Lukrecija s čudnim usmevom. »Sladkosnednost je radost bogov, še bolj nego maščevanje... Pijte vino, vitez... to je nektar... pokusite teh slaščic... to je ambrozija...«

Vitez je duškoma izpraznil svojo čašo. Ogenj mu je zapljal po žilah...

Pokusil je slaščic, ki mu jih je ponudila Lukrecija. In za senci mu je jelo kovati, njegova domišljija se je odprla pijanim fantazijam...

»Gospa,« je vzkliknil, »tu zdaj pijem, jem, poslušam, gledam... in se vprašujem, ali ne sanjam samo prekrasnih sanj, po katerih se mi bo zdela resnica še krutejša!... Kje sem?... V kakšnem začaranem dvoru se nahajam?... Morda v bivališču nebeske vile?...«

»Oh, pri navadni smrtnici ste... pri ubogi Lukreciji Borgia, ki bi se rada zabavala, pa se ji le redkodaj posreči.«

»Kaj, gospa? Vi da bi bili nesrečni! Oh, povejte, kakšno željo ste izrekli, katero izmed vaših hrepenenj je ostalo neutešeno... Smrt božja! Če bi trebalo postaviti svet na glavo in bi moral splezati na Olimp kakor svoje dni titani, da mu ugrabim tajnost sreče...«

»Bravo, vitez!« je vzkliknil Cezar. »In če Olimpa ne bo dovolj, splezamo v sama nebesa, da izvemo od Boga Očeta recept idealnih slaščic, ki utešijo Lukrecijo!«

»Samo reven plemič sem,« je odgovoril Ragastens, ki se mu je vračala hladnokrvnost. »Toda srce imam, ki žarko utriplje, roko, ki se nikdar ne strese, in svoj meč imam, ki ga poklanjam vam, gospa. Presrečen bom, ako blagovolite sprejeti to poklonitev.«

»Sprejemem jo,« je dejala Lukrecija z važnostjo, ki je presunila vitezu dušo.

»In zdaj, ko ste zaveznik vojvodinje Bisaglijske,« je povzel Cezar, »zdaj, vitez, vam poiščemo javno mesto, kjer morete preizkusiti svoj talent... Lehko bi vam dobil od svojega očeta patent za plemiško stražo.«

»Svetlost,« je dejal vitez, ki so ga te besede spomnile resničnosti, »priznam vam, da bi rajši kaj drugega.«

»Diavolo! Težko vam je ustreči dragi moj! Plemiški stražniki morajo dokazati šest kolen pradedov, ... in končno,« je dodal z nameravano odurnostjo, »vas pravzaprav niti ne poznam, kdo ste...« Ragastens je vstal in se ponosno postavil predenj.

»Svetlost,« je odvrnil z rezkim glasom, »v Chinonu me niste vprašali za moje pergamente.«

»Joj, zadet sem!« je vzkliknil Cezar.

»Moji plemiški naslovi so zapisani na mojem listu; pri nas se spoznajo plemiči na prvi pogled... in sicer pa sem pripravljen potrditi te naslove z ostrino svojega rapirja.«

»Bravo! Dober odgovor!«

»Ako mislite, da sem prišel zato v Italijo, da bi stražil po cerkvah, okrog starca, ki mašuje — z Bogom, Svetlost!«

»Dajte, dajte! Kakšen zlodej vas je obsedel?... Vraga, saj vem, da zaslužite kaj boljšega! Ponudil sem vam le zato, da bi vas izkušal... Ugajate mi, kakršni ste... Kako ste obdelali mojega strašnega Astorro, ki mu pravijo Nezmagljivi! Vaši odgovori, vaš nastop, vse do slavnih batin, ki ste jih pravkar naštelim mojim šlevan!... oh, posebno to... še zdaj se smejem...«

Cezar se je vrgel nazaj; grohotal se je res na vse grlo. Vitez je sedel in se nasmehnil.

»Torej,« je povzel Cezar nazadnje, »hočete li stopiti v mojo službo?«

»Rekel sem, Svetlost!«

»Dobro, gospod, velja!... Kmalu pričnem vojno proti nekaterim kneževnicam, ki mislijo, da jim je vse dovoljeno... Toda jaz vem, kako je treba postopati z njimi... V tistem trenutku se hočem zanesti na vas, gospod vitez, Hrabri in umni ljudje so redki... in dasi vas poznam šele nekaj ur... to malce, kar sem videl, mi vendar jamči za vas... Na vojno, vitez de Ragastens, pojdete pod mojim poveljstvom, na čelu lastne stotnije.«

»Oh, Svetlost,« je vzkliknil Ragastens in planil pokoncu, »kaj pravite?... Gotovo se šalite z menoj?«

»Pojutrišnjem pridite v Svetoangelski grad po svoj kapetanski patent...«

Pijan od radosti, videč vse svoje sanje mahoma nadkriljene po tej čudoviti sreči, se je vitez priklonil, prijel Cezarja za roko in jo dvignil do ust.

»Zdaj lahko greste, gospod... Toda — še besedo... Davi, ko ste tako preplašili mojega dobrega Garconija... niste li srečali mlade dame v beli obleki in na belem konju?«

Te besede so mahoma obudile pred Ragastensovimi očmi strašni prizor izza Tibere... V njegovem spominu le oživila sladka podoba neznanke Primaverre... Domislil se je besed, ki mu jih je govoril umirajoči v Tiberi... Trenutek je bil ugoden, da pove Cezarju vse in ga zaprosi njegovega pokroviteljstva za nesrečno dekle...

»Da, Svetlost,« je odgovoril z glasom, žalostnim od teh raznolikih spominov, »in...«

Hotel je govoriti... Iskal je besed, ki bi zagotovile Primaveri Cezarjevo naklonjenost... Zdajci pa mu je pokrila čelo mrtvaška bledota. Besede so mu zastale v grlu...

Ko se je vitez sklonil, mu je zletel pogled slučajno po marmornem mozaiku, ki je tvoril tla dvorane. In zagledal je široko mlako krvi...

Zakaj je ustavil ta pogled nepopravljive besede, ki jih je hotel izreči?... Kakšna nenadna slutnja je zbudila uspravno previdnost njegovega živahnega duha, ki je bil vselej pripravljen sumiti? Kakšen skrivnosten odnošaj je zagledal — ali vsaj menil, da vidi — med to krvavo mlako in med prizorom ob Tiberi?

Vztrepetal je in umolknil...

»Nu, gospod,« je dejal Cezar, »kaj ste hoteli reči?...«

»Hotel sem reči, Svetlost, da sem v resnici srečal damo, ki jo omenjate in sem zelo obžaloval, da sem motil razgovor častitljivega meniha, ko sem zvedel, da je v vaši službi!«

»Toda,« je ne poznate,« je povzel Borgia, in spet se mu je zmračil obraz.

»Kako naj bi jo poznal, Svetlost?... Še njene-ga imena ne vem; niti tega ne vem, po kateri poti je izginila...«

»Dobro, gospod... Do svidenja pojutrišnjem v Svetoangelskem gradu... Ne pozabite!«

»Vraga, Svetlost, ob pamet bi moral biti, da bi pozabil!«

In Ragastens se je z najnaravnijšim obrazom globoko in gracijozno priklonil Lukreciji, ki mu je podala roko v poljub. Nato je odšel z namenom, da hoče razmišljati o svoji zagonetni najdbi.

Zdaj, ko je bil njegov sum zbučen, se je vpraševal, ali ne vodi vsa ta prigoda, ki se je začela kakor lepe sanje, nazadnje v kako past. Vzdrhtel je, ko se je spomnil Primaverinega svarila. V tem trenutku ga je prišla majhna, mehka ročica za komolec in glas mu je šepnil na uho:

»Pojdite z mano, a tiho...«

Ragastens je bil hraber. V tem glasu ni bilo ničesar zloveščega; narobe... In vendar ga je popadlo neprijetno čustvo. Toda osrčil se je in krenil za vodnico, zaupaje v svojo dobro zvezdo.

Po nešteti ovinkih se je znašel nenadoma spet v dvorani, kjer je bila gostija. Vso prostorno sobano je zdaj slabotno razsvetljevala ena sama sveča, ki je žalostno dogorevala... Ragastensu je utripalo srce, kakor bi mu hotelo počiti.

»Ne genite se... ne premaknite se z mesta,« je zamrmrala vodnica, »počakajte me tukaj... dokler ne pridem po vas.«

In dekla, ki je vodila viteza, je izginila.

Tisti mah je nepremagljiva sila vnovič obrnila Ragastensove oči na krvavo liso... Še vedno je bila tu... Približal se je po prstih... sklonil se... potipal... in glej, kri še ni bila povsem zgoščena.

»Jedva uro utegne biti, odkar je tekla ta kri!« je zamrmral. »Oho!... Kaj pa je to?«

Nekoliko dalje je temnela druga lisa... nato tretja in četrta... cela rdeča pot, krvava sled! Ves zasopel je vitez sledil tej sledi, sključen nad kamenim pločnikom, korak za korakom... vse naprej... vse naprej!...

Prišel je do vrat in položil roko na zapah... Vrata so se odprla...

In sled je šla venomer dalje...

Tako je prehodil Ragastens več dvoran, dospel do poslednjih vrat in jih odprl. Težko se je premagal da ni kriknil od groze in osuplosti: stal je na bregu Tibere!...

»Oh!« si je dejal zamolklo, »je li mogoče? Da, tako mora biti!... Vse okolnosti se preveč jasno strinjajo!... Zdaj vidim strašno resnico... in ta resnica me davi za srce, mi slepi oči!... Človeka, ki je v svojem smrtnem boju izrekel Primaverino ime, so umorili tu!... Oh, zdaj razumem grozo, ki preveča to palačo! Tukaj ubijajo!... In ona, zapeljiva vila — ha, zver je, krvoločna tigrinja!... Kdo ve, ali ne streže tudi meni po življenju! Morda me je videla?«

(Nadaljevanje sledi)

Mali oglasi, ki služijo posredovalne in socialne namene običajno: vsaka beseda 30 p, najmanjši znesek Din 5.—

Mali oglasi

Zenitve, dopisovanje in oglašni trgovskega ali reklamnega značaja: vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Din 10.—

Torba (pompadura),

svetlomodra iz satina se je zgubila: Mlinska, Cafova, Cankarjeva, Aškerčeva in Prešernova ulica. Oddati proti nagradi Mlinska ulica 32, Armbruster. 236

Čedna soba

se odda boljšemu gospodu. Kamniška c. 24. 243

Lepo opremljeno sobo

oddam s 1. februarjem. Magdalenska 33 I. 242

Mebilirano sobo s hrano

ali brez hrane oddam takoj. Vprašati: Cvetlična ulica 29 v trgovini.

Posestvo,

prenovljeno s tremi stanovanji zraven 8000 km² stavbenih parcel, električna razsvetljava se takoj prodaja. — Vpraša se: Cesta na Brezje 42. 214

Spalnico iz črešnjevca lesa,

novi, za 4000 Din prodam. Strossmayerjeva ulica 10, mizarstvo. 217

Veseličnim prireditvam

v mestu in na deželi priporočam nageljčke in druge cvetlice po solidni ceni. Naročilom v naprej popust. Ivan Jemec, vrtnarstvo, Prešernova ulica. 82

Plačilnega natakara

z kavcijo sprejemem. Naslov v upravi lista. 205

Iščem stanovanje soba in kuhinja

ali dve sobi in kuhinja. Plačam 3—6 mesecev naprej. Naslov v upr. lista. 195

Lepo solčno stanovanje

z dvema sobama, kuhinjo in električno lučjo ter stanovanje soba in kuhinja se odda. Vprašati: Magdalenska ulica št. 34. 215

Sportniki!

Drsalke brusil in ponikla najbolje in najceneje, mehanična delavnica Justin Gustinčič, Maribor, Tattenbachova ul. 14.

Modni atele »Elegance«,

išče vajenca ali vajenko za moška in damska dela. Aleksandrova 48. 203

Mehanična delavnica

za popravila vseh vrst gramofonov, šivalnih strojev, zajamčeno so lldne in brezkonkurenčne cene znane tvrdke Justin Gustinčič, Maribor, Tattenbachova 14. Zadostuje dopisnica, da pridem po stroj in gramofon na dom.

Vulkanizacija

avtogumija, galoš in snežnih čevljev sprejema Franc Terbut. Glavni trg 4.

Šesttedenski nemški ovčarji,

v popoldanskih urah na prodaj. Popovičeva ul. 7. 218

Hišo, tridružinsko

vrt sredi Maribora prodaja za 135.000 Din. Posredovalnica, Maribor, Tattenbachova ulica 19 pri Petku. 224

Park kavarna

odprta čez celo zimo. 206

Zastore, zavese in posteljna pregrinjala v zelo okusni izdelavi, kakor tudi perilo za dame, ot oke in gospode po meri dobite pri

OLGI RUPNIK

stetje za perilo

Maribor, Slovenska ul. 20

Tudi dostavljeno blago se prevzame v delo 68

20%
kronske bone kupimo!

Plačamo najvišjo dnevno ceno. Prometna bančna družba, Maribor, Cankarjeva ulica 14

Zahtevajte povsod „Večernik!“

Moderne jesenske klobuke

za gospode, v največji izbiri. — Specijalno skladišče prvovrstnega obuvala! Nepremičnosti, športni, lovski in špacni čevlji

M. SCHRAM
trgovina s klobuki in čevlji
Maribor, Aleksandrova 11